

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om betaltjänstleverantörers skyldighet att lämna uppgifter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om betaltjänstleverantörers skyldighet att lämna uppgifter (RP 317/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- specialsakkunnig Tea Niiranen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Virpi Koivu, justitieministeriet
- ledande expert Anne Kaleva, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Tiina Ruohola, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Teija Kaarlela, Finanssiala ry
- chef för juridiska ärenden Kati Malinen, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- professor Juha Lindgren.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Dataombudsmannens byrå
- Ålands landskapsregering
- Finanssiala ry
- Finsk Handel rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Syftet med propositionen är att nationellt genomföra rådets direktiv om betalningsuppgifter. Till lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ fogas en bestämmelse om betaltjänstleverantörens skyldighet att lämna uppgifter om gränsöverskridande be-

Betänkande FiUB 41/2022 rd

talningar. Enligt förslaget utfärdas närmare bestämmelser om denna skyldighet i den nya lagen om betaltjänstleverantörers skyldighet att lämna uppgifter om gränsöverskridande betalningar.

Förslaget förbättrar skattemyndigheternas möjligheter att bekämpa och upptäcka skattebedrägerier i synnerhet i samband med internationell e-handel, särskilt på mervärdesskatteområdet.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller betaltjänstleverantörer som definieras närmare i lagen, såsom betalningsinstitut, utgivare av elektroniska pengar och kreditinstitut. Enligt förslaget är betaltjänstleverantörer skyldiga att lagra uppgifter om gränsöverskridande betalningar och anmäla dem till Skatteförvaltningen kvartalsvis. I fråga om betalningarna anmäls uppgifter som gör det möjligt att identifiera betalningsmottagaren och få information om betalningarna och deras ursprung. Skatteförvaltningen ska i enlighet med den förordning som hänför sig till direktivet lämna uppgifterna till det centralregister som förs av kommissionen och till vilket medlemsstaternas myndigheter för bedrägeribekämpning kommer att ha åtkomst.

I lagen föreskrivs det också om påföljden vid försummelse av skyldigheten att lämna uppgifter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Vid utfrågningen av sakkunniga ansågs propositionen allmänt taget vara motiverad och behövlig. Vissa enskilda frågor som sakkunniga lyfte fram behandlas separat nedan.

Allmänt

Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs rådets betalningsdatadirektiv (rådets direktiv (EU) 2020/284 om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller införandet av vissa krav för betaltjänstleverantörer). Förslaget förbättrar skattemyndigheternas möjligheter att bekämpa och upptäcka skattebedrägerier i synnerhet i samband med internationell e-handel, särskilt på mervärdesskatteområdet. Genom betalningsdatadirektivet förpliktas betaltjänstleverantörerna att lagra uppgifter om vissa betalningar som betraktas som gränsöverskridande och att överföra dem till medlemsstaternas skattemyndigheter. Myndigheterna i medlemsstaterna samlar uppgifterna i ett elektroniskt centralregister som kommissionen är huvudman för och har låtit utveckla (Central Electronic System of Payments, CESOP-systemet). De tjänstemän som av medlemsstaterna särskilt har utsetts till att ingå i nätverket för bedrägeribekämpning, Eurofiscs sambandstjänstemän, ska kunna dra nytta av de insamlade uppgifterna för att undersöka och avslöja skattebedrägerier.

De föreslagna bestämmelserna baserar sig på tvingande bestämmelser i direktivet. Betaltjänstleverantören ska vara uppgiftsskyldig. Uppgiftsskyldigheten ska gälla betalningar i samband med betaltjänster som betaltjänstleverantören tillhandahåller i Finland när de är gränsöverskridande. En betalning anses vara en gränsöverskridande betalning när betalaren befinner sig i en medlemsstat och betalningsmottagaren befinner sig i en annan medlemsstat eller ett tredjeland. Till de upp-

Betänkande FiUB 41/2022 rd

gifter som samlas in för betalarens del hör endast landskoden som anger betalarens plats, inga andra uppgifter samlas in. För betalningsmottagarens del samlas uppgifter in som behövs för identifieringen, såsom namn, adress och mervärdesskattenummer, samt uppgifter om betalningsmottagarens betalningar.

Uppgiftsskyldigheten ska i enlighet med direktivet avgränsas enligt antalet betalningstransaktioner. Betaltjänstleverantören ska lämna information endast om betaltjänstleverantören under ett kalenderkvartal i Finland tillhandahåller betalaren eller betalningsmottagaren betaltjänster i fråga om fler än 25 gränsoverskridande betalningar till samma mottagare. Betalarens betaltjänstleverantör ska dessutom inte vara skyldig att lämna uppgifter i fråga om betalningen, om någon av mottagarens betaltjänstleverantörer som deltar i den betaltjänstkedja som gäller betalningen är etablerad inom EU. Då ska endast de av mottagarens betaltjänstleverantörer som är etablerade inom EU rapportera om betalningen. Om ingen av mottagarens betaltjänstleverantörer som deltar i betaltjänstkedjan är etablerad i EU utan är etablerad i tredjeländer, ska betalarens betaltjänstleverantör i Finland då vara uppgiftsskyldig. Regleringen gäller således också till exempel e-handel som bedrivs från tredjeländer.

Samtidigt som direktivet antogs kompletterades artikel 55 i förordning (EU) nr 904/2010 med en ny punkt 1a i förordning (EU) 2020/283, enligt vilken de betalningsuppgifter som samlas in i CESOP endast får användas för de ändamål som anges i punkt 1 i den förordningen när de har kontrollerats genom hänvisning till andra uppgifter om skatt som finns tillgängliga för medlemsstaternas behöriga myndigheter. Sådana andra uppgifter om skatt är till exempel uppgifter om anmälningar om distansförsäljning. Enligt skäl 12 i ingressen till förordningen är det för att säkerställa rättigheterna och skyldigheterna enligt allmänna dataskyddsförordningen viktigt att uppgifter i samband med betalningar inte används för automatiserat individuellt beslutsfattande och de bör därför alltid kontrolleras genom hänvisning till andra skatteuppgifter som finns tillgängliga för skattemyndigheterna. Enligt punkt 1 i den förordningen får uppgifterna även användas för fastställande av andra avgifter, tullar och skatter eller för administrativ kontroll av dessa. Uppgifterna kan dessutom användas i samband med rättsliga förfaranden som inletts på grund av överträdelse av skattelagstiftningen. Förordningen om administrativt samarbete är direkt tillämplig rätt. I de nationella förfarandereglerna för beskattningen har Skatteförvaltningens användning av uppgifter som den innehar för sina uppgifter enligt 2 § i lagen om Skatteförvaltningen inte avgränsats särskilt. Enligt 10 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) får Skatteförvaltningen behandla uppgifter som den tagit emot för ett visst beskattningsärende också i andra uppgifter enligt 2 § i lagen om Skatteförvaltningen. Det föreslås inga ändringar i dessa bestämmelser.

Betaltjänstleverantörerna ska lämna uppgifterna till Skatteförvaltningen, som vidarebefordrar dem till CESOP-systemet. Enligt artikel 24b.2 i förordningen om administrativt samarbete får varje medlemsstat lagra de uppgifter som den samlat in i enlighet med direktivet i en nationell elektronisk databas för skattekontroll. Skatteförvaltningen har för avsikt att lagra de uppgifter som samlats in i Finland i Skatteförvaltningens eget system. Detta utvidgar inte gruppen av dem som är skyldiga att lämna uppgifter, sättet att lämna ut uppgifter eller de uppgifter som Skatteförvaltningen tar emot av dem som är skyldiga att lämna uppgifter. Skatteförvaltningen kan använda de insamlade och lagrade betalningsuppgifterna på motsvarande sätt som de uppgifter som erhåll-

Betänkande FiUB 41/2022 rd

lits från CESOP-systemet vid skattekontrollen av alla skatteslag, dvs. vid skötseln av dess lagstadgade uppgift.

Direktivet innehåller inga bestämmelser om påföljder för försummelse att lämna uppgifterna. På utomståendes försummelse av skyldigheten att lämna uppgifter tillämpas för närvarande bestämmelserna om försummelseavgift i 22 a § i lagen om beskattningsförfarande. Det föreslås också att dessa bestämmelser ska tillämpas på försummelse av betaltjänstleverantörernas skyldighet att lämna och lagra uppgifter.

Vid sakkunnigutfrågningen lyfte branschen fram de betydande kostnader som rapporterings-skyldigheten medför för den.

Utskottet har ingenting att anmärka mot lagförslagen. Det är fråga om det nationella genomförandet av bestämmelserna i direktivet. Propositionen förbättrar skattemyndigheternas möjligheter att bekämpa och upptäcka skattebedrägerier i synnerhet i samband med internationell e-handel, särskilt på mervärdesskatteområdet.

Lagrings- och rapporteringsgränsen

Sakkunniga har lyft fram den finska översättningen av direktivet när det gäller beräkningen av lagrings- och rapporteringsgränsen i led 25. Översättningen avviker delvis från den engelska översättningen. Dessutom framfördes det att man i den föreslagna lagen bör hålla fast vid den finska versionen. Översättningen till finska är enligt propositionen delvis felaktig, eftersom det är meningen att bestämmelsen ska gälla såväl betalarens som mottagarens betaltjänstleverantör. Avsikten är att avgränsningarna av skyldigheten att lämna uppgifter ska tillämpas på samma sätt i alla medlemsstater enligt det direktiv som sätts i kraft. Detta talar för den reglering som föreslås i propositionen och som baserar sig på direktivets engelska språkdräkt.

Handel med tredjeländer

Sakkunniga har påpekat att det är särskilt oklart hur uppgifterna ska användas för det huvudsakliga syftet med regleringen, det vill säga för att avslöja webbutiker som kringgår sina mervärdesskatteskyldigheter, i fråga om avgifter som betalats till tredjeländer. Enligt propositionen är möjligheten till mervärdesskattebedrägeri inom gränsöverskridande handel särskilt stor inom konsumentköp. Det är svårt att med till buds stående medel kontrollera att mervärdesskattedeclarationer och mervärdesskattebetalningar från utländska företag som säljer direkt till konsumenter stämmer överens med sanningen eller ens har gjorts. Genom den föreslagna rapporteringsskyldigheten kan kontrollen förbättras och mervärdesskattebedrägerier förebyggas. Enligt erhållen utredning kan detta genomföras så att de insamlade betalningsuppgifterna jämförs med anmälningar inom den särskilda importordningen och det utreds om betalningsmottagarens webbutik utanför unionen är registrerad inom den särskilda importordningen och har deklarerat och betalat rätt belopp inom ramen för mervärdesskattesystemet.

Betänkande FiUB 41/2022 rd

Rapporteringskyldigheten

Sakkunniga har påpekat att det bör bli tillåtet för sammanslutningar av betaltjänstleverantörer att rapportera koncentrerat. Utskottet anser att det är motiverat att varje betaltjänstleverantör självständigt är uppgiftsskyldig. Uppgiftsskyldigheten ska gälla alla betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betaltjänster som omfattas av lagförslagens tillämpningsområde. I propositionen tas det dock inte ställning till hur rapporteringen ska ordnas inom företaget. För fullgörandet av skyldigheterna kan till exempel en tjänstleverantör anlitas, men ansvaret för fullgörandet av skyldigheterna kvarstår trots det alltid hos varje betaltjänstleverantör.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 317/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 10.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Arto Pirttilahti cent

medlem Tarja Filatov sd

medlem Timo Heinonen saml

medlem Esko Kiviranta cent

medlem Jari Koskela saf

medlem Pia Lohikoski vänst

medlem Matias Marttinen saml

medlem Sari Multala saml

medlem Riitta Mäkinen sd

medlem Sari Sarkomaa saml

medlem Sami Savio saf

medlem Iris Suomela gröna

medlem Pia Viitanen sd

medlem Ville Vähämäki saf

ersättare Anne Kalmari cent

ersättare Merja Kyllönen vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.